

זמני כניסת שבת

Baltimore, MD - 4:39	Minneapolis, MN - 4:33
Brooklyn, NY - 4:25	Miami, FL - 5:16
Chicago, IL - 4:15	Monsey, NY - 5:25
Houston, Texas - 5:11	Montreal, Quebec - 4:13
Johannesburg, S. Africa - 6:11	Passaic, NJ - 4:26
Lakewood/Deal, NJ - 4:28	Toronto, Ontario - 4:40
London, UK - 4:05	Yerushalayim - 4:08
Los Angeles, CA - 4:35	Zurich, Switzerland - 4:40

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת לך לך, תשפ"ה

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

מצות ישוב ארץ ישראל

ה' אמר לאברהם לך לך מארצך. וע'
המקנה שאמר לו ה' לך לך לא"י כי ישוב
א"י דוחה מצות כיבוד אביו.

אכן ע' משך חכמה, ויקח אברהם את
שרי אשתו וכו' ואמרו בזוהר שלקחה
בדברים, והרי הכל מעלין לא"י, ויכול
לכפותה. ותי' כי עוד לא היה מצות
ישוב א"י עד אחר שאברהם קנה א"י
בהילוך. ולדבריו מה שאמר לו ה' לך לך
לא היה משום מצות ישוב א"י כדברי
המקנה.

ובעיקר קו' משך חכמה ע' ס' צ"פ
למהרי"ט פ' בהעלתך דרוש ג' הביא
מכתובות ק"י דכל הגר בחו"ל כאילו
עובד ע"ז מדוד שאמר גרשוני מנחלת
ה', וצ"ב שאז היה בגת, ועכצ"ל שכיון
שהיתה כבושה בידי פלשתים אין
מקיים אז המצוה. ובאבני נזר תנ"ד
כתב שהאבות לא קיימו מצוה זה מה"ט.
ולדבריהם מיושב קו' משך חכמה. וגם
הם חולקים על המקנה דס"ל דאברהם
היה חייב משום מצות ישוב א"י.

ויאמר אליו אני וגו' התהלך לפני והיה תמים (ז,א)

כלומר, יעקב שהיה 'איש תם' היה 'יושב
אהלים' - ישיבתו שם היתה בקביעות,
בתוך האהל, ואילו עשו היה מסתובב בחוץ
בלי קביעות.

שתי מעלות אלו נצרכות בלימוד התורה:
האחת, שיהיה האדם 'איש תם' - לימודו
יהיה בשלמות. והשנייה, שיהיה האדם 'יושב
אהלים', שיעשה את תורתו קבע. והא
בהא תליא, בלי מעלת ה'תם' אי אפשר
לעשות את הלימוד באופן של 'קבע', כיון
שאם אין לימוד מתקיים בשלמות וכפי
צריך להיות, לא יתכן שזה יהיה עיקר
חייו וקביעותו. ובלי מעלת הקביעות לא
שייך ללמוד בתמימות ובשלמות, כיוון
שאם תורתו עראי, אי אפשר שתתקיים
בשלמות.

נאמר בתהלים (פד,ה): "אשרי יושבי
ביתך", המאושר הוא היושב בבית ה',
ישיבה זו היא הלימוד בקביעות, וכך היא
הדרך לקנות קנין התורה.

מרת ראש הישיבה הגאון הרב נתן
צבי פינקל זצלה"ה

**בספרנו: היה תמים - קנה השלמות
האפשר למין האנושי.**

וכן בדברים (יח,ג): "תמים תהיה עם ה'
אלוקיך" ובתרגום: "שלים תהי בדחלתא
דה' אלוקך".

מפורש בפסוקים שיהודי המבקש להיות
ירא שמים וללכת בדרך ה', צריך להיות
תמים. כלומר, שתהיה לו 'שלמות'. איך
מגיעים לשלמות? נאמר בתהלים (יט,ח):
"תורת ה' תמימה". תורה היא התמימות,
היא השלמות.

יש בזה שני עניינים: ראשית, התורה
מביאה לידי שלמות. ועניין שני, צריך
שלימוד התורה יהיה בשלמות, בתמימות,
כלשון הכתוב (תהלים קיט,פ): "יהי לבי
תמים בחוקיך למען לא אבוש". על האדם
לעשות את החוקים ב'תמימות' למען לא
יבוש, ותהיה תורתו שלימה בידו.

כאמור, בכדי לזכות לתורה, יש לזכות
ולקיים "והיה תמים". וכן שנינו לענין דרך
הלימוד (אבות א,טו) "עשה תורתך קבע",
ונראה שהוא ע"פ דברי הכתוב (בראשית
כה, כז): "ויעקב איש תם יושב אהלים".

מה אהבתי תורתך

מרת ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה נב"ע י"א במרחשוון תשע"ב

אהבת התורה של מרת ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה הייתה ניכרת
מכל הליכותיו ומדבריו. בכל פעם שהיה מדבר על אהבת התורה, ניכר היה שהדברים יוצאים
מעומק ליבו.

פעם התקיים באחד ה"חדרים" מבצע גדול של שינון וחזרה. לבקשת הצוות החינוכי הסכים
מרת רה"י לבוא ולעודד את צעירי הצאן ולומר בפניהם דברי חיזוק קצרים. מרת פנה לילדים
בשאלה: מה הדבר הכי מתוק בעולם? והשיב בעצמו: "לא שוקולד ולא גלידה, התורה
הקדושה, היא הדבר הכי מתוק בעולם!" אח"כ הוסיף לומר דברי ברכה קצרים.

הדברים דהדו בראשי הילדים ונעשו כסיסמה באותו תלמוד תורה, ועד היום יודע כל ילד
שהיה באותו מעמד לדקלם מילים אלו.

פעמים רבות כשהגיעו אליו תשב"ר להיבחן, היה מקדים ומדבר איתם על מתיקות לימוד
התורה. הכנות והפשטות שבהם נאמרו הדברים, השפיעו עליהם עמוקות. בפרט כששמעו
קודם לכן ממחנכיהם עד כמה הדברים מאפיינים את מרת עצמו.

לפעמים, כשהיה מדבר על מושגי אהבת התורה, ניכר היה לעיני השומעים איך נפשו יוצאת
דברו כשהיה אומר: "תורה איז דאך אזוי זיס", (התורה הלא כל כך מתוקה).

סיפר מורנו הגאון הרב אשר אריאלי שליט"א, שבערוב ימיו של רבינו יצאה הכנסת ספר
תורה מביתו להיכל הישיבה. מרת רה"י היה אמור לשאת דברים, אך מרוב חולשתו באותו
יום לא יכול היה לדבר. אך פטור בלא כלום אי אפשר, הוא לקח בידיו את מעיל ספר התורה
החדש שעליו היו רקומות המילים: "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי", והצביע
באצבעו על כל מילה ומילה בפסוק. היה זה מעמד מרומם, שכן בני הישיבה, תלמידי רבינו,
ידעו היטב שזו היא באמת מהותו ותמצית חייו.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו ברצון
במייל bishvileihalacha@themir.org

קבלת עול מלכות שמים

"ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" וגו' (יב, א).

ציווי הקב"ה לאברהם אבינו "לך לך מארצך" וגו', הוא אחד מעשרה נסיונות שניסה הקב"ה את אברהם. בפרקי דרבי אליעזר (פרק כו) מובא, שהנסיון הראשון מתוך עשרת הנסיונות אירע כאשר נולד אברהם אבינו, וביקש אז נמרוד להורגו, כלשון חז"ל שם: "כשנולד אברהם אבינו בקשו כל גדולי המלכות להרגו, ונחבא מתחת לארץ י"ג שנה שלא ראה לא שמש ולא ירח". הנסיון השני היה המעשה של אור כשדים, ו"לך לך" היה הנסיון השלישי.

אולם הרמב"ם בפיהמ"ש (אבות פ"ה מ"ג) מנה את עשרת הנסיונות באופן אחר ובסדר אחר. הרמב"ם לא הזכיר כלל את הנסיון של נמרוד, וגם לא את הנסיון של אור כשדים. לדעת הרמב"ם, הנסיון הראשון שנתנסה בו אברהם הוא "לך לך". וצריך עיון, הרי לכאורה המאורעות שאירעו לאברהם אבינו אצל נמרוד ובאור כשדים היתה בהם מסירות נפש של ממש, ומדוע אם כן לא כלל זאת הרמב"ם בעשרת הנסיונות. ובפרט, שבפרקי דרבי אליעזר נאמר במפורש שהנסיון של "לך לך" איננו הנסיון הראשון, אלא קדמו לו הנסיונות עם נמרוד ואור כשדים.

עוד יש להבין, מהו הנסיון הגדול שבציווי הקב"ה לאברהם "לך לך מארצך". חז"ל אמרו (ב"ר פרשה ל"ט) שהקב"ה רצה לתת לאברהם שכר על כל דיבור ודיבור, ולכן אמר לו תחילה "מארצך" ואחר כך "ממולדתך" ואחר כך "מבית אביך", כדי שיקבל שכר על כל פסיעה ופסיעה. אמנם צריך ביאור, מה הנסיון הגדול שהיה לאברהם אבינו בכל פסיעה ופסיעה, איזו מסירות נפש היתה כאן.

בפרקי דרבי אליעזר, וכן בפירושו המשניות להרמב"ם, מובא שהנסיון העשירי של אברהם אבינו היה נסיון העקידה. והנה, רק אחר נסיון העקידה, אמר הקב"ה לאברהם "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" (בראשית כב, יב), והמפרשים ביארו שעשרת הנסיונות של אברהם אבינו לא היו נסיונות נפרדים זה מזה, אלא היה כאן צירוף של כל י' הנסיונות, ורק לאחר שעמד בכלם אמר לו הקב"ה "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה". משמע מדבריהם, כי כשם שהעקידה היא חלק מהנסיון הכולל והשלם, והיתה בה מסירות נפש ממש, כך הנסיון של "לך לך" הוא חלק בלתי נפרד מהנסיון השלם. וגם בו היתה מסירות נפש ממש, עד שאם היה חסר הנסיון הזה של "לך לך", היה חסר בעקידה ובכל שאר הנסיונות. וכאמור, תמוה הדבר ביותר איזו מסירות נפש מיוחדת טמונה כאן, בנסיון של "לך לך".

כיצד נמדדת יראת ה'

יתכן ליישב, שב"מסירות נפש" ישנן שתי בחינות. ישנה מסירות נפש על דבר גדול, כגון על נסיון של חיים ומות שהיה לאברהם אבינו אצל נמרוד ואור כשדים. וכן המסירות נפש על העקידה, אף היא מסירות נפש על דבר גדול. ליהודי יש כח מיוחד להתגבר על נסיונות מסוג כזה. יש לו כוחות נפש להתגבר ולקפוץ לתוך האש של אור כשדים, להתחבא מפני נמרוד תחת הקרקע י"ג שנה, ולהתגבר על עצמו, על רחמי אב לבנו, ולעקוד את בנו האהוב יצחק. לכל המעשים הללו צריך כוחות נפש, ובודאי שהיה בזה מסירות נפש גדולה של אברהם אבינו. אולם אפילו המסירות נפש לשחוט את בנו, שזו מסירות נפש ממש, עדיין אין בכך הוכחה על יראת ה' מוחלטת בלי שום ספקות. הגם שלעמוד בנסיונות אלו צריך כוחות נפש אדירים, עדיין אין זו הוכחה גמורה על תכונתו הפנימית של האדם. הנסיון האמיתי הוא בדברים קטנים, יותר מאשר בדברים גדולים.

היסוד של עשרת הנסיונות, הוא מה שנאמר בעקידה "וילכו שניהם יחדיו" (שם פס' ו), וכפי שפירש רש"י (שם) "אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו היה הולך ברצון ושומחה, כיצחק שלא היה מרגיש בדבר". זה מה שהביא למאמר הקב"ה "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה". עשרת הנסיונות היו כדי להראות ולגלות את היראת שמים של אברהם אבינו, שמוכן למסור נפשו לעשות את דבר ה' מיד כאשר שמעו ש' מצוה כך, בלא כל פקפוק והיסוס כהוא זה, "ברצון ובשמחה, כיצחק שלא היה מרגיש בדבר". ולא יהיה הדבר קל בעינינו. הקב"ה אמר ואברהם אבינו מקיים מיד.

לא המסירות נפש שהיתה בשעת העקידה עצמה מלמדת על היראת שמים של אברהם אבינו, אלא הלימוד היסודי מן העקידה הוא מה שעשה זאת אברהם מיד ובלי שום פקפוק.

כך נראה גם ממה שלמדו חז"ל (פסחים ד.) את היסוד של "זריזים מקדימים

למצות", מן הכתוב בעקידה "וישכם אברהם בבוקר" (בראשית כב, ג). משם נראה שלאברהם אבינו לא היו שום פקפוקים וספקות בעצם קיום דבר ה'. הקב"ה ציווה והוא קיים מיד. ציווי הקב"ה הוא קודש קדשים.

ודבר זה הוא גם היסוד של הנסיון הראשון לפי הרמב"ם, דהיינו הנסיון של "לך לך". אברהם אבינו ישב בחור בהשקט ובטח, עם משפחת אביו וקרוביו, כאשר הגיע אליו דבר ה' "לך לך מארצך", כפי שביארו חז"ל (ב"ר שם) שפירושו מהמחוז ומהמדינה שלך, "ממולדתך" כלומר מהשכונה שלך, "ומבית אביך" כמשמעו, "אל הארץ אשר אראך". כדי לקיים את הציווי "לך לך" במצב כזה, לעזוב הכל וללכת מיד, בתמימות, בלי שום פקפוקים וספקות, צריך להיות ירא אלוקים בשלימות.

זה היסוד של כל עשרת הנסיונות. כשהקב"ה מצווה, אין שאלות.

וכן מצינו בנסיון התשיעי של אברהם אבינו, כשנצטוו להרחיק את ישמעאל בנו. לפני העקידה, כשאמר לו ה' "קח נא את בנך את יחידיך אשר אהבת" (בראשית כב, ב), אמר אברהם "את שניהם אני אוהב" (רש"י שם). אברהם אהב את ישמעאל, אבל כאשר אמר לו הקב"ה שישמעאל לשרה אשתו וישלחנו מעל פניו, נפסקה האהבה מיד! וכששלח את ישמעאל, לא נתן לו מתנות ואפילו לא צידה לדרך, רק לחם ומים. כשהקב"ה אמר לאברהם לשמוע בקול שרה, מיד נעלמה כל האהבה הטבעית של אברהם לישמעאל. אהבה זו, האהבה הגדולה שאוהב האב את בנו, התבטלה לחלוטין ברגע ששמע אברהם את ציווי הקב"ה.

זהו היסוד של עשרת הנסיונות, ועל דבר זה אמר לו הקב"ה "עתה ידעתי". הקיום של הציווי כפשוטו, בלי שום ספקות, ולא המסירות נפש.

לשמוע לדבר ה' צריך אמונה בחוש, צריך שתהא טבועה ומושרשת בו יראת שמים, ובלא שתהיה לאדם שום נגיעה. אדם שיש לו נגיעה, הוא פסול. וזה היה הכח של עשרת הנסיונות, שאברהם אבינו קיים אותם בלי שום נגיעות. הרי כשציווה לו הקב"ה "לך לך מארצך", מסתמא הרבה סיבות היו לאברהם לומר "אינני יכול ללכת", ואעפ"כ הלך מיד.

לשמוע לדברי חכמים ללא פקפוק

על דרך זו יתכן שאפשר לפרש מהו הגדר של "אמונת חכמים". כאשר אדם גדול ואומר עצה או פסק, הרי שה"אמונת חכמים" מחייבת לשמוע לקולו בלי להסס ובלי להסתפק. כך דעת תורה וכך צריך להיות. זוהי "אמונת חכמים". מדובר כמובן כאשר הרב דומה למלאך ה', וכפי שאמרו חז"ל (מו"ק יז.) "אם דומה הרב למלאך ה', יבקשו תורה מפיו, ואם לאו, אל יבקשו תורה מפיו". כאשר רבך דומה למלאך ה', אמונת חכמים מחייבת לקבל את דבריו בלי לפקפק ובלי להסתפק. ואין זה מצד כבודו של הרב, לא זהו הטעם שחייב התלמיד לנהוג על פי דברי רבו. דין של "כבוד" יש לגבי ההורים, שצריך הבן לכבד את דברי אביו ואמו, אבל "אמונת חכמים" זה לא דין של "כבוד", אלא יסוד ההתבטלות כלפי הרב הוא משום שצריך להאמין בו בלי פקפוק ובלי שאלה. דבר זה לקוי היום, לדאבונו, והוא קלקול גדול לכל הדור הזה.

שמעתי סיפור מזעזע, שממחיש לנו עד כמה צריך להכניע עצמנו לעצת חכמים: כידוע, לפני הפוגרום המפורסם בחברון, היתה התקפה קודמת של הערבים על הישוב היהודי בארץ ישראל, ונהרגו אז כמה בחורים רח"ל. הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל סיפר זאת לסבא מסלבדוקה, והסבא זצ"ל אמר לו שלא ישארו בחברון, בלב הישוב הערבי, אלא יחזרו לירושלים. רבי יחזקאל זצ"ל טען שאי אפשר לעשות כך, אי אפשר לעבור לירושלים מפני שבחברון הכל מבוסס וכו'. ולא חזרו. כעבור זמן היה הפוגרום הידוע בשנת תרפ"ט, בו נהרגו עשרות רבות של יהודים וביניהם רבים מבני הישיבה ה"ד, ורבי יחזקאל זצ"ל ראה בעיניו מה שהסבא מסלבדוקה זצ"ל אמר לו. אם היו פועלים מיד לפי עצתו של הסבא, בלי שום חשבונות, היו כל בני הישיבה נשארים בחיים.

כנגד ציווי ה' אין תירוצים, אין פקפוקים. כשאדם ניגש לקיים תרי"ג מצוות אסור לו להסס ולפקפק, אלא צריך לקיים מיד את דבר ה'. זהו הנסיון הכי גדול, וזה היה הכח של אברהם אבינו, שעד היום כל כוחנו למסור את הנפש לקיום המצוות, וכל כוחנו להתגבר על נסיונותינו, הכל בא מכוחו, מכח אבותינו הקדושים שמסרו עצמם לעשות את דבר ה' במידה כזו של אמונה ובטחון. זהו הדבר שנותן לאדם את הכח להתגבר על הנסיונות ולקיים את דבר ה'.

Below is an English adaptation of this week's Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Stay on the Move!

Harav Hagaon Yaakov Moshe Katz Shlita

This week's parshah is Lech Lecha, and, as the Sfas Emes points out, lech lecha constitutes the first tzivui from Hashem to Avraham in the Torah. The Sfas Emes gives a novel explanation of the phrase lech lecha, which gives rise to a fundamental lesson for life. On a simple level, Hashem is telling Avraham to leave his land and go to Eretz Yisrael, but there is a much deeper meaning in leaving chutz la'aretz and going to Eretz Yisrael that involves a major lifestyle shift. The Midrash notes that Avraham was actually inspired on his own to leave chutz la'aretz, even before Hashem commanded him to leave, because he saw that people there were living empty lives, partying, getting drunk, and having fun instead of working and trying to earn money. This leitzanus and frivolity bothered Avraham, who did not want to be part of a society that wasted their time.

Hashem then told Avraham, "If this bothers you and you would like to get away from them, go to Eretz Yisrael, to a place where people behave differently." Although Eretz Yisrael, too, was inhabited by non-Jews, it was a different kind of society. So the command of lech lecha did not merely involve physically leaving chutz la'aretz to go to Eretz Yisrael; rather, it meant abandoning a society and its way of life for a place where Avraham would be able to live with more romemus, with more meaning in life.

This message of lech lecha applies to all generations. Even for those who do live in chutz la'aretz, the message is: Detach yourself from the surrounding society, and put yourself into a place where you can live with more meaning. This is especially relevant in our times, when modern technology gives us so much direct access to the outside society, and so many people work with non-Jews. The influence of our environment is tremendous, so it's very important to always remember the tzivui of lech lecha, when Hashem told Avraham, "Lift yourself up and go Eretz Yisrael, where you can live a higher life, with tochen."

A Timely Message

Lech Lecha is read shortly after Succos. On Rosh Hashanah and Yom Kippur we were nis'orer to be better

Yidden, but by this time of the year we can easily forget our kabbalos and move on, since life is so busy and we're so preoccupied, between our families and our work. There's so much going on, and people are so strained by the need to earn parnassah, that they could come to forget Hashem and just be busy all day with parnassah. Moreover, in our world, great chashivus is attached to matters of Olam Hazeh, and people who have money are looked up to, so people are busy trying to buy brand-name items and fancy cars to show others that they've made it. They think that what people respect is success in matters of this world, and the real chashivus is money, and this prevailing attitude can sometimes cause us to lose sight of what's truly important in this world, which is to be oved Hashem and be davuk in Hashem.

The tzivui that was given to Avraham is really a limud for all of us. Lech lecha — wherever you are, check what your approach to life is. What are you working toward? What are you living for? What are you investing your efforts in? Is it for kavod? For wealth? For the pleasures of this world, to make beautiful meat parties and call it a Kiddush club with wine and alcohol? Or for dveikus baShem? Where are you really heading?

It's very hard to make this distinction today, because, as R' Yerucham taught, the difference between Gan Eden and Gehinnom is a chut hasaarah. There's a fine line between doing things for Hashem and doing them for other reasons, and we can easily be misled in this regard. Yet if we don't do things with the right kavanos, striving for dveikus baShem, we can be dragged down and greatly damaged.

So the first tzivui to Avraham, lech lecha — leave your hometown, abandon your society, embrace a different way of life, live on a higher level, with more tochen — that is something we all are challenged with. The first words of the parshah come to remind us not to give up, not to stop going forward, to live life with a tochen and invest in having true meaning in your life. Invest in your sidrei limud, connecting with the limud in a very strong way, not just reading it and falling asleep. Learn in a way that you have a geshmak, that your whole body and your whole essence connect to it. Learn halachah, learn mussar, learn things that will affect your life and fill it

